

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnstvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnstvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 146.

V Ljubljani, v četrtek 28. junija 1900.

Letnik XXVIII.

Propaganda dejanja.

Stranka združenih liberalcev, anarhistov in socialnih demokratov na Slovenskem se pripravlja za „propagando dejanja“. Že preje je večkrat izbruhnil »Narod«, kam prav za prav meri in kakšno orožje proti klerikalstvu mu je najljubše in njegovim pristašem najprimernejše. Dobro se vsi spominjamo, kako uči, naj se klerikalec vrže skozi vrata in če so poleg vrat še stopnjice, tudi čez stopnjice. V živem spominu nam je še, kako je s posebnim cinizmom svetoval, naj se duhovniki osujejo na tistem delu telesa, ki nima z mašniškim posvečevanjem nič opraviti. Zveni nam še krepko v ušesih njegov poziv a la lanterne. V naturnem razvoju stranke brez vsacega npravnega prepričanja, brez vsake resnobe, brez vsacega čuta odgovornosti za prihodnost in brez vsacega sramu so prišli naši »izobraženci« srečno do smeri, ki jo golo razkriva zadnji čas »Naroda« s svojim dvojnimi pozivom na telesno silo, s katero se ima pričeti boj proti nam.

Dr. Evgen Lampetu kriči, ko ga je z lažjo oklevetal, da v Ljubljani ne velja »privilegium canonis«. O župniku Mraku se najprej grdo zlaže; potem pa na temelju te laži govori o steklih popih, o zvereh v črni halji in odkrito namigava, kakšnega boja si želi proti duhovnikom od ljudstva. To naj s cepci in poleni pobije duhovnike. Ravno tako žuga s pestjo zborovavcem katoliškega shoda, češ da jih bodo Ljubljancem s silo razgnali.

Tako se pripravlja javno krvav upor proti katoliški mislečim Slovencem in njihovim duhovnikom. Ni pa samo poziv na pest in poleno, s katerim hoče zmagati liberalna vojska, marveč od blizu opazovan je ta poziv tem podležji, ker nima v sebi niti trohice moštva, niti sledi kakega poguma.

V tisti sapi, ko s skrajno surovostjo

blati duhovnike javnopravne verske družbe, kateri je v državnih temeljnih zakonih zjamčena svoboda v njenih »notranjih zadevah«, kliče vlado na pomoč. »Če vlada ne stori konec tem ekscesom« — Po domače povedano se pravi to tako le:

Mi liberalci, zbrani krog Naroda, izvršujemo svoj boj proti katoličanstvu s tem, da lažemo, obrekujemo, opravljamo in hujskamo ljudstvo. To je naša prva naloga! Druga, ti enaka, je pa plazenje pred policijo, cviljenje pred vlado. Nahujskati moramo ljudstvo, vlti mu moramo tisto peklenko sovraštvo do vere in duhovstva, ki gori v našem osrčju; z raven pa moramo ohraniti sebi sposobnost za vlado. — Neuko ljudstvo, med njim v prvi vrsti mali trgovci, kramarji in gostilničarji, naj se vname v strastvenosti in naj z vsemi sredstvi, tudi s silo po posamnih krajih pobija klerikalce; mi si bomo pa med tem lepo doma v ozadju izmišljevali laži in jih na potrpežljivem papirju spravljali v dežel; poleg tega bomo pa pridno antišambrirali in kovali z visokimi gospodi načrte, kako naj se iz svetinj Marijinih družb napravlja kulturni boj, kako naj se zatirajo posojilnice in zadruga, kako naj se na Dunaju pripravlja prepričanje, da so edini za vlado na Kranjskem sposobni možje liberalci. — Kaj nam potem mar ubogo ljudstvo, da le mi zasedemo konja!

Tak je naših liberalcev načrt!

Preklicano bi se motil, kdor bi mislil, da bodo dr. Tavčar, Ivan Hribar, Šubic, Senekovič, dr. Hudnik in drugi njihovi tovariši po Narodovem pozivu brusili britke kose in nasajali grčave cepce, da bi napadali klerikalce. Ti možje imajo druge opravke. A ti možje vedo, da se dan za dnem pod njihovo avtoriteto jasneje pripravlja propaganda dejanja, vedo, da se lahko v priprostitih ljudeh izeimi strast, ki se ne bo zgrozila tudi napadov s silo, ki se ravno priporočajo po listih, ki so jim glasila.

Jasno gledamo v razvoj teh stvari, ki se gode pred nami. Nekaj osnovnih misli, ki se ponujajo same po sebi, naj pribijemo:

Ali je mogoč ob teh razmerah enak časnikarski boj z naše strani? — Odgovor slove: Nikakor ne. Neka visoka oseba na Kranjskem je z zavestno zlobnostjo že čisto pravila, da so Tavčarjevi napadi v deželnem zboru brez dvojbe opravičeni, ker jim ni nikdo odgovarjal. Ali je mogoče odgovarjati v takih razmerah? Ali kaže tožiti, da si človek ob obilih stroških nakoplje usodo dekana Erjavca? Kako je mogoče odgovarjati listu ali ljudem, ki slone na edinem načelu sovraštva proti duhovnom in klerikalcem?

Mi smo brezpravni. Človeške sile ni, ki bi nas branila. Javno se že smeje tiskati pozivi, naj nas pobijejo in pokoljejo. In vendar ve tudi vlada, da je ogromna večina našega prebivalstva, pošteno katoliška, ki ljubi svoje duhovnike in jih v hvaležnosti spoštuje, da je le malo izjem tistih, ki so pozabili tisočletni očetovski stik duhovnikov in ljudstva.

Toda kjer ni smisla za edino rešivno silo med nami, za katoličanstvo, kjer se ne upoštevajo idealne smeri in potrebe in ne spoštujejo, kjer s kratka ni nobenega verskega prepričanja, tam boš zastoj iskal pravičnosti do »klerikalcev«.

Nekaj, kar utegne tudi kakemu slabomniku odpreti oči, pa moramo povedati naravnost: V naših vrstah ni strahu pred brahijalno silo. Katoliško prepričanje je med Slovenci sposobno tudi za najhujše boje, tudi za mučeništvo, če ga bo treba. Toda pozor! Manjšina obeta krvave napade večini! Zračunite si na prstih vi, ki mažete s strupom svoje liste, vi, ki se tiščite v ozadju in se na tihem krohočete v pest podlosti teh svojih napadov, in tudi vi, ki ste postavljeni, da branite red in mir, — kakšen bo konec? Ali menite, da bode naše ljudstvo kar mirno prenašalo, da bodo njegovi nahujskani izvržki res s telesno silo pobijali njegove duhovnike in katoliške

može! Če drugod ne bo obrambe, se bodo znali braniti sami in na svojih lastnih buticah utegnejo skusiti tisti, ki sedaj iz varnega zavetja lažejo in hujskajo, da slovensko ljudstvo vkljub vsi liberalni birokraciji in vkljub vsi protiverski gonji hoče biti in ostati katoliško.

Posredovalni jezik.

Kakor smo že omenili, je dunajski »Vaterland« v nedeljo objavil o »posredovalnem jeziku« članek, ki zasluži večjo pozornost. Že vsebina članka in list, ki ga čitajo tudi v najvišjih krogih, opravičujeta prepričanje, da si s tem vprašanjem odločujoči krogi resno belijo glave in da nemški binkoštni program ne postane kri in meso.

Clankar naglašja, da so Nemci z namenom postavili »posredovalni« na mesto »državnega« jezika. S tem so nemškimi narodom hoteli pokazati nekaj blagohotnosti. »Ko pa so Nemci zahtevali še državni jezik, opirali so svoje zahteve na jako slabe argumente. Država mora imeti svoj jezik, rekli so. Da, država mora govoriti, toda s čim je dokazana potreba, da bi država morala govoriti samo eden jezik. Ako more človek občevati v raznih jezikih, zakaj bi tega ne mogla država?

Tudi glede posredovalnega jezika zahteva ni še dokazana kot nujna in potrebna... Ako trezni avstrijski rodoljubi nemške krvi kličejo: »Zakaj pa se Slovani branijo, da bi se nemščina zakonito določila kot posredovalni jezik?« — moremo na to odgovarjati:

Pred leti je grof Rihard Belcredi v velikem svojem govoru v gosposki zbornici naglašal, da bi bilo neumevno, ko bi ob obrežju Donave na deski bilo zapisano: Tukaj mora Donava teči proti vzhodu. Ravno tako ni potrebno, da bi bil imperativno določen nemški posredovalni jezik. Ravno ta imperativ vzbuja pomisleke in opravičen sum. Gotovo je velika večina avstrijskega prebivalstva katoliške vere. In kolik vihar

LISTEK.

O Levčevem „Slovenskem pravopisu“ in njega kritikah.

Spisal dr. K. Štrekelj.
(Dalje.)

V stari slovenščini ima beseda te-le pomene: 1. razprostrt, razpuščen, extensus, promissus ('quem sensum primarium esse putamus', Miklošič, Lexicon palaeoslovenicum): prostimi veždami; 2. preprost, simplex: oko tvoje prosto; 3. raven, rectus: stavb na nogu prosto; 4. navaden ('ordinär'), včasih, vilis: chlěbъ prosto; 5. preprost simplex = rudis: prosti npravom, prosti čelovek; 6. svoboden liber: prosti otokov, prosti badeši, da prosti badeši timě talant; 7. neprizadet, nepoškodovan 'insons'. Iz tega pregleda pomenov besede *prosti* v stari slovenščini je razvidno, da je prvotnemu pomenu 'razpuščen, razprostrt, sebi prepuščen' najbliži pomen 6. in 7. 'svoboden, neprizadet'; iz svobode (prostosti) pa izvira šele preprostost 'simplicitas, Schlichtheit', dalje naturalna sirovost, nizkost, prostaštvo. Pomen, ki ga pripisujeta besedi Lamurski in Ivanov, je torej najbolj oddaljen od prvotnega. Če sme stara slovenščina rabiti *prosti* v pomenu 'svoboden, liber', ki je prvotnemu najbliži, kedó sme to prepovedavati nam, ki smo drugo staroslovensko besedo za 'liber', namreč *svobodnъ*, *svobodnъ* skoraj popolnoma pozabili in ji nimamo potrdila iz starejših pisateljev? To zahtevati je toliko, kakor če bi hoteli na eno oko slepemu človeku vgonobiti še drugo oko! Rus poreče takemu nepremišljenču: čelovek stotъ prostъ (neumen), v katerem pomenu je besedo zaznamoval tudi A Murko. Ivanov trdi dalje da

je »preprost sehr gemein, zu gemein« in je napak rabiti *preprost* v pomenu 'schlicht'. Toda oni pomen bi imela beseda le v najslabšem primeru z naglasom na zadnjem zlogu; navadno pa se povdarja *préprost, préprosta*, kar sem vedno slišal od Stritarja. Tudi Rusu je *прѣпростъ* 'ganz einfach, simpel'; *прѣпростѣе* 'sehr biederer, schlichter, einfacher Mensch'. Po Ivanovu je *prosta volja* 'ein gemeiner Wille' in on hoče imeti *svobodna volja*; kaj pa je to 'ein gemeiner Wille', kedo razume to? Če volja ni zvezana, da se lahko razširja na vsako stvar, je pač tudi svoja, prosta! Levstik je hotel za Cigaletovega *prosto-voljca* vpeljati besedo *radovoljec*, kar se mi zdi nesrečno ime, vsaj kar se tiče modernega vojaškega zavoda enoletnih prostovoljcev. Tudi jaz sem bil enoletni prostovoljec, da bi ne bil prisiljen služiti tri leta; toda da sem bil 'radovoljec', o tem ne vem nič, dasi sem precej izlahka nosil puško.

Po pravici pa graja g. Ivanov ('Edinost' št. 256) besedo *izid*, ki je pa ni rabil Levec v svojem 'Pravopisu'. To besedo je prvi vpeljal, kolikor vem, Mat Ravnikar v Zgodbah svetiga pisma: I. 160 njegov je vojskini *izid*, I. 334 *izid* imej na misli per vsm, kar počneš in vekomaj ne boš grešil. To zadnje mesto prelaga Dalmatin tako: Vsem tvojim djajni spomisi na *končec*, taku neboš nigdar hudiga sturil. Beseda *izid* je preloga nemškega 'Ausgang' = Ende, kakor je tudi *iziti se* navzlic refleksivnosti preloga nemškega 'ausgehen': kako se ta reč izide? Se je vzet od slovenskega glagola enakega pomena *končati se*; enako je nastopilo se tudi k *gre* v pomenu 'es handelt sich'. Že pred leti sem zastoj predigal, da je *za to se gre* namesto *sa to gre* grd germanizem. Ako pa misli g. Ivanov nadalje, da bi bilo *zadnje* prav, takoj vnetar

le na pol resnična. *Izhod* je 'Ausgang' v pomenu 'Auszug, Weggang' in 'Thür zum Weggehen', kar bi bilo morda bolje *izhodišče*; ne smemo pa rabiti besede *izhod* za 'Ausgang' v pomenu 'Ende', to je le *konec*, kakor kaže že zgoranji Dalmatinov stavek. Nekateri so začeli v novjšem času rabiti *savršetek* za 'Schluss', kar je zopet iz hrvaščine ali srbščine, kjer je beseda narejena po *sačetak, početak*, kakor naš *izgubiček* po *dobiček*. Bolje je *savršek*, kar poznajo tudi Hrvati ali Srbi.

G. Milivoj Ivanov se je vprl tudi tvorbam *odsiv, priziv, posiv* ('Edinost' št. 257); on graja Levca, ker jih ni označeval s križem, in zahteva, da naj bi namesto njih pisali *odsov, prizov, posov*, češ, od korena *zû* delamo samostalnike samo s preglasovanjem (Ablaut). To je sicer res, toda velja samo za staro dobo; če čuti narod potrebo novega samostavnika, ga napravi, ako nima dovolj enakih tvoreb v posnemanje, tudi po drugih pravilih. Tako se mi zdé narejeni samostavniki na *-siv* od ponavljalnih glagolov *-sivati* (*nasivati, pozivati, sesivati, prisivati, dosivati*). Prašam pa, pozna li še slovenščina take glagole na *-sivati*? Znani so ji bili gotovo v stari dobi, v dobi brizinskih spomenikov, pozneje pa jih je zavrgla in zamenila z novo tvorbo *-savati*; Valjavec v svojem 'Prinosu' ne omenja niti enega glagola na *-sivati*. Na zapadu je ta ponavljalni glagol sploh malo v rabi, in če ga kje rabijo, imajo zanj le obliko *-savati: sasavati, sasavam*: planinski pastir zazáva s hriba v hrib, da pokliče svojega druga (Letopis 1882/83, str. 270). Isto velja o vzhodu: štajerski in ogrski Slovenci imajo le *prisavati, posavati, sesavati*, ne pa *prisivati* itd. To obliko je redko poleg ravno kar omenjenih navadnejših na *avati* slišati še le v kajkavcih.

bi nastal, ko bi ena katoliška stranka predlagala, naj se zakonito določi, da je vera večine avstrijskega prebivalstva katoliška. In takih vzgledov bi mogli še več navesti.

Pri tem vprašanju se gre torej za neko izživajočo hegemonijo, gospodstvo. Nemškemu jeziku naj bi se prisodil značaj superiornosti.

Še noben Slovan ni ugovarjal, da je nemščina jezik armade. Tudi se ni še zgodilo, da bi minister, rodom Čeh, v svojem uradu vpeljal češki, ali poljski minister poljski jezik itd. Z drugimi besedami: je več delokrogov, kjer velja nemščina kot uradni jezik, in noben človek se doslej ni izpodtikal ob tem. In ko bi se pojavila zahteva, naj se omeji veljava jezikov v raznih agendah, gotovo bi ne nastal tolik odpor, kakor proti posredovalnemu jeziku.

Stvar ima pa še drugo lice. Ne gre se za to, katere meje naj se določijo nemškemu jeziku, ampak kaj naj pridobé drugi jeziki. Ko bi pri nas vsi jeziki imeli enake pravice, bi bilo morda lažje vprašanje, kako daleč naj sega posredovalni jezik. A temu ni tako. Treba je namreč omejiti veljavo nemškega uradnega jezika in posamezne delokroge izročiti drugim jezikom. Ne gre se za to, da bi vpeljali nemški posredovalni jezik, ampak da drugim jezikom damo gotove koncesije.

Ako kdo, ki ima več zemljišč, odproda gozd, hoče kupec, da se mu novo zemljišče prepíše tudi v zemljiški knjigi. Nenemški narodi zahtevajo, da se njihovim jezikom zagotove gotove pravice in tudi izvršujejo. To je stališče, s katerega bi avstrijska vlada morala presojati in rešiti jezikovno vprašanje.

Ta načela naravnost pobijajo in obsojajo nemški binkoštni program, kakor tudi vse one nemške politike, ki zahtevajo od vlade, naj ona s § 14. uveljavi zakon z nemškim posredovalnim jezikom. Glede oktroá nemškega armadnega jezika bi gotovo ugovarjali Ogri, in glede parlamentarnega jezika pa že državna ustava varuje pravice nemških jezikov. Vlada bi torej prekršila ustavo, ko bi s paragrafom 14. uveljavila nemške zahteve.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. junija.

Notranji položaj v Avstriji je še vedno skrajno nejasen. Ve se le, da bo uradna »Wiener Zeit« v petek ali soboto objavila na podlagi § 14. proračunski provizorij in pa cesarjevi lastnoročni pismi na ministerska predsednika Koerberja in Szella, s katerima se določa kvota za jedno leto. Vse drugo je nejasno. Jasno pa je, da je pokopana na vseh koncih in krajih muha jednodnevnic, večina za dnevni red, le nekaj oficijelnih Poljakov se menda še ni prepričalo, da je temu res tako. Oficijelno glasilu poljskega kluba »Czas« izjavlja, da klub ne bo pripadal nobeni drugi večini, nego oni, ki se bo osnovala na podlagi skupnih

načel in namenov. Vprašanje je sedaj, ali se levičarski nazori res strinjajo s poljskimi? Javno Poljaki temu ne bodo pritrdili, toda zlobni jeziki govore, da včasih mej njimi ni posebne razlike.

O Poljaki v krogu avstrijskih Slovanov se je vnela te dni zelo živahna razprava v raznih poljskih listih. Poslanec Rutowski in njegovi ožji somišljeniki se odločno ogrevajo za intimno zvezo Poljakov z nemškimi levičarji, vitez Jaworski z njegovimi kimavci plavajo nekako v sredi, nekaj Poljakov je odločno za tesno zvezo Poljakov s Čehi in Jugoslovani, nekaj mož je pa celo takih, ki se ogrevajo za popolno ločitev Poljske. Najbolj udriha sedaj časopisje, kolikor ga je še v taboru slovanške zajednosti, po poslancu Rutowskem, ki pravi, da je neumnost nadaljna ohranitev avtonomistiške večine. Večina poljskega kluba, pravi »Gazeta Narodowa«, perhorecjuje popolno odločno in brezpogojno tako politiko: »Czas« pa pravi, da z izjavo, da ne sodeluje pri mladočeški obstrukciji, »Kolo« še ni stopilo v zvezo z Nemci ali se popolno odtegnilo ostalim slovanским strankam. — Iz vsega prepira pa je razvidno, da vlada v klubu prav resen razpor, in da so Poljaki res nekako osamljeni. Naravnost z Nemci ne smejo, Slovani jih pa po zadnjih dogodkih ne marajo zopet zlepa v svojo srado. Oficijelni klub se sedaj poteguje za naklonjenost starih desniških zaveznikov.

Dr. Lueger — častni meščan dunajski. Dunajski mestni svet je v svoji večerajšnji seji vsprejel soglasno naslednji predlog podžupana Neumayerja in tovarišev: »Zgodovinska doba dunajskega mesta, v kateri se je dunajskemu prebivalstvu po več nego dvajsetletnem boju posrečilo, videti na županskem stolu mesta Dunaja največjega ljubljence naroda, pogumnega prveboritelja za krščansko svetovno naziranje, dr. Karola Luegerja, kaže na vseh poljih gospodarskega življenja, kakor tudi na polju duševnega in umetnostnega delovanja toliko in tolikih uspehov, kakoršnih ni dosegel dosedaj še noben dunajski župan. Ogromna večina prebivalstva, da vsak, kdor ni samovsled prirojenega sovraštva postal nasprotnik krščanskega ljudstva, je prešinjen in bovedno prešinjen čustev odkritega spoštovanja hvalečnosti za tega pravega ljubljence naroda. V dokaz temu predlagamo: Dunajski občinski zastop blagovoli županu gosp. dr. Karolu Luegerju podeliti častno meščanstvo.« — S tem predlogom se bo pečal v kratkem dunajski občinski svet in bo seveda z vsemi krščansko-socialnimi glasovi pritrdil nasvetu mestnega sveta. — Dr. Lueger to odlikovanje zasluži v polni meri in ako bodo proti predlogu rohneli maloštevilni dun. židovski liberalci, bodo tem iskreneje pozdravljali ta umestni sklep vsi pravi prijatelji krščanskega ljudstva, dobro vedoč, kaj je Lueger dunajski prestolnici in posredno tudi sploh krščanskemu ljudstvu.

Evropski dedič. Kinesko vprašanje je z vsakim dnem resneje. Vstaja je prisilila

evropske države, da se pričele akcijo v varstvo tujcev in svojih gospodarskih koristij v Kini. Velesile so s svojih vojnih ladij izkrcale vojaške oddelke, ki skupno postopajo proti kitajski vladi in vsašem, da napravijo mir in red. Poznavalci kineskih razmer pa trdijo, da je mir preje nemogoč, dokler se ne odstrani stara cesarica, ki podpira vstajo. Države bodo torej morale same v svoje roke vzeti vrhovno vodstvo in upravo države. To pa je težka naloga, ker je mnogo vprašanj, glede katerih države ne bodo edine. V prvi vrsti to velja o vprašanju glede območja posameznih držav, ki se oglašajo kot dediči propalega kineskega cesarstva. Amerika, Anglija, Avstrija, Francija, Japan, Italija in Rusija: vse te države hočejo in iščejo svoje koristi, ki se v marsičem križajo. Stvar pa je v trenutku opasnejša, ko Rusija oborožuje močno armado ob kineski meji in je poveljnik ruskega vojnega brodom, veliki knez Aleksej Aleksandrovič v Tulonu stopil na vojno ladijo, da ga popelje proti Kini. S tem je Rusija pričela vojsko na svojo roko proti Kini ter se bližati končnemu namenu. Ruska politika je jako konservativna; njena dva tečaja sta Carigrad in nasprotje do Anglije. Sicer so »Novosti« nedavno pisale, da Balkan za Rusijo nima več privlačne sile, toda »Nowoje Wremja« takoj zavrne »Novosti«, češ, da mora Rusija imeti dva obraza. Eden gleda na Balkan, drugi v Azijo, kjer ima Rusija mnogo posla. Na Balkanu za Rusijo stvari še niso urejene, a temu je kriva tudi trodržavna zveza s pruskim pangermanizmom. Ta izjava uglednega ruskega lista kaže, da Rusija pazljivo zasleduje dogodke v Evropi, četudi uradna ruska politika svoj obraz obrača v Azijo. Sicer ruska carica ublažuje protiangliško politiko, toda ruska diplomacija in vojaški krogi goje nasprotne težnje. Ko bi šlo vse po volji teh krogov, bili bi Rusi že davno v Heratu gospodarji; na vsak način so hoteli udariti, ko je bil Buller poražen ob Tugeli. Tako velika in stara nasprotja mej Rusijo in Anglijo se ne morejo mirno poravnati. Kjer se pokaže ruski vojak, že stoji Anglež na straži. Navzlic temu je Rusija v Aziji obkolila ogromno ozemlje in v Kini in Koreji zasedla važne postojanke. Skratka: evropski dediči se oglašajo za dedščino v Kini, pri razdelitvi pa se utegnejo sporeči.

Vojna v Južni Afriki ne bo še tako kmalu končana; celo Angleži sodijo, da Krüger prej ne odneha in ne prosi miru, dokler vnovič izvoljeni predsednik Mac Kinley ne prične posredovanja. Kdaj in ali se sploh Mac Kinley povspe do tolikega prijateljstva napram Burom, tega seveda nihče ne ve, In vendar vstrajajo Buri in se zopet v zadnjem času zelo živahno gibljejo. Tekom zadnjih tednov ni skoro dneva, da ne bi se Roberts pritoževal, da njegovi vojaki, posebno pa predstraže in posamni oddelki nimajo miru pred burskimi bojevniki, minuli teden so mu pa zajeli kar cel vojaški vlak ter razdrli lep kos železnice mej Kroon-

stadtom in Honingspruitom. Napadenemu, z napismi zavarovanemu shopshire-polku so morali priti na pomoč osvobojeni angleški ujetniki v Watervalu, a Buri so se šele umaknili, ko je došla Angležem večja pomoč iz Kroonstadta in se je vnel dolgourni boj a provzročili so Angležem izdatne izgube. Vrh vsega so pa ugrabili Buri v zadnjih dneh kar 50 voz z živežem in streljivom ter ob enem ujeli 150 mož, ki so spremljali ta convois. V takih razmerah je pač umevno da Roberts ne more oddati za Kitaj nit jednega moža.

Knjige in časopisi.

»Katoliški Obzornik« prinaša v svojem danes izišlem III. zvezku četrtega letnika sledečo zanimivo vsebino: Ob zatonu stoletja. (Dr. Mih. Opeka.) — Brez Kristus (Dr. A. Ušeničnik.) — Anarhizem. (Dr. Jan Ev. Krek.) — Aristotelovo svetovno naziranje. (Dr. Fr. Kovačič.) — Zgodovinski afcizmi. (Dr. Jos. Gruden.) — »Misel svobodna«. (Dr. M. Opeka.) — Apologetični misli. (Dr. A. Ušeničnik.) — Za novimi cilji (G. F.) — Literarni quodlibet. (Dr. M. Opeka) — Slovestvo. — Drobstinice. — »Katol. Obzornik« izhaja štirikrat na leto in stane 5 K. Naroda se pod naslovom: Upravišstvo »K. O.« v Ljubljani. Dobita se še prvi in drugi letnik, in sicer po znižani ceni à 2 K. — Na str. 273. se je v spisu »Za novimi cilji« vrnila kričeča tiskarska pomota. V 22. vrs od zgoraj je namreč namesto »nenormálnosti« zmotno tiskano »nemoralnosti«.

Občni zbor »Slov. Matic«.

Včeraj se je vršil v dvorani mestnega magistrata 36. občni zbor »Slov. Matic« o precej pičli udeležbi.

Predsedoval je stolni kanonik dr. Fr. Čišek Lampe, ki je v svojem govoru omajnal točke v tajnikovem poročilu, ki toži neugodnih kritikah v javnem časopisju in tem, da starejši pisatelji ne posvečujejo »Matici« toliko svojih moči, kakor bi bilo želeli, mlajše moči je pa ne iščejo. Priporočje blagohotno kritiko in izrazil upanje, da se zanimanje pisateljev za »Matico« poživKončal je svoj nagovor z lepimi besedami »Matica Slovenska« je mati slovenskega naroda v dobrem pomenu besede. Vesela bodi mati, če bodo sinovi njeni srečni. Če bodo edini vsi otroci in živali v slogi, tedaj bodi srečna tudi »Matica« slovenskega naroda!

Tajnik g. Lah je nato podal skrbno stavljeno tajniško poročilo. Odbor je imel seje, knjižni odsek 2 seji in gospodarski odsek 1 sejo. »Matica« književni dar je oddsegal 84 tiskanih pol. Sprožil je že zgodnja označeni tožbi o kritiki in pisateljih ter povedal, da za izdajo 7 knjige ni bilo potrebnega časa. Glaserjevo delo se ni moglo končati, ker bo obsegalo še cel snopič, izide prihodnje leto poleg »Zbornika«, »L. topisa«, Levčeve »Prešernove spomenice« Štrekljevih »Slov. narodnih pesmi« (400. izvodov) in Knezove knjižice 7. zvezka. Te knjige bodo obsegale 80 tiskanih pol. Po

LISTEK.

Svetnik.

Francoski spisal Paul Bourget. — Prestavil — a — (Dalje.)

»Gospod, videl sem vaše ime v zapisniku za tujce, in ker sem čital vaša dela, se usojam...«

Ako smo se oglasili s katerimkoli naslovom, lahko spoznamo, kako malo veljajo taki-le pokloni. Pa otročja nečimernost pisatelja je pač taka, da se da vedno vjeti, in godi se tako, kakor se je meni; čeprav sem se bil zarotil, da si ne bom kvaril užitka, ki mi ga daje draga, otožna Pisa, z brezpo-membnimi razgovori in novimi znanji, sem se vendar deset minut pozneje sprehajal z mladim možem ob obrežju, pol ure pozneje sem se vedno z njim blodil pod oboki na Campo Santo, ob eni popoldne sem ga pa pregovoril, da me bo spremljal do samostana; skupno sva se torej vsedla v enoprežno »carrozzello«, ki naj bi naju pripe-

raj z njim obedovala. Ena njegovih prvih stvari je bila — pozor — da mi je začel o njej govoriti. Povedal mi je, da je ta neznanica s tako značilnimi potezami, s strast izrazujočo bledobo in skoro popolnoma ljudskim nastopom igralka v neki igralski družbi v okolici Florence, ki je morala to jutro odpotovati in nastopiti zvečer v neki komediji, da jo pa sam ni mogel spremljati. Vzroka mi ni razodel, a razbral sem ga sam prve pol ure iz ostale njegove zgodbe. Pa tudi brez onega romantičnega čara, v katerega je bil zavrt mali dogodek, bi me živo zanimala njegova osebnost kot natanko zašrtan tip one vrste mladih ljudi, ki jih, mislim, dovolj dobro poznam. Toda nikdar se dovolj ne seznanjamo z zastopniki prihodnjega tridesetletja. Kako jim pomagati, ne da bi samo z njimi kramljali, in mnogo pomagati, kar je pač dolžnost nas vseh, ki sukamo pero. Pa nisem prišel iskat takih čuvstev na obrežje morskozelenega otožnega Arno. Ali sem moral res vedno in povsod srečavati nekaj tega, kar mi je najmanj pri-

Mladi rojak je nosil čisto navadno, malo aristokratsko ime Filip Dubois. Bil je četrti sin nekega univerziterja, ki je imel sicer precej visoko službo, a je bil s srečo manj oblagodaren. Po sijajnih študijah na domačem liceju je prišel v Pariz, kjer je dobil brezplačno mesto najprvo kot licent, pozneje kot izvanreden profesor. Ko je prebil obe preskušnji, je bil po naklonjenosti očetovega prijatelja poslan v Italijo zastran arheološkega raziskovanja. Nalogo je prav ta mesec avršil ter se je vračal domov na Francosko. Tudi jaz sem prebil svojo mladost v sličnih razmerah, zato dobro vem, kako pičila sredstva je mogla Filipu dovoljevati njegova družina. Gotovo mu ni preostajalo denarja, morda komaj še za vrnitev. Prav zaradi tega je igralka odšla, ne da bi jo spremljal. Povzel sem skupaj vso njegovo zaupljivost ter zopet enkrat spoznal, da vse poteka le iz duše, da so zunanji dogodki prav za prav nič, ki najdejo le odmev v duši. Kaj ne, ali ni ves dogodek med mladim učenjakom, ki je zaverovan v lepoto starega sveta, in med strastno, preprosto igralko lepa, senti-

zenske spletke, v tem je vsa poezija. Vendar mi ni bilo težko dognati, da ni Filip prav nič vznemljali mali roman onih otožnih ganljivih čuvstev. Niti najmanjša rahločustnost ni odsevala iz njegovih besedi, ko je pravil lahko ljubezensko spletko. Edin, kar se je dalo zaznati, je bilo njegovo nečimerno veselje, da ga ljubi ženska. In vprašam, ali bi mogla še tako rahločustno ljubezen navezati na se mojo pozornost, kor se je zgodilo, ko sem spoznal, da bilo vse življenje dijaških let le okras, kakor ni bila zanj ta ljubezen drugega, kor slučaj? Strast, ki je do dna prešla njegovo življenje, je bila skrajna pisateljeva častihlepnost, kakoršne še nisem videl, obdujem s pisatelji začetniki; a ta častihlepnost, ki je daleč presegala njegovo osebno, mu je branila v zvezi z neko divjo bojnostjo začeti pisateljstvo. Odkar je zaštil domačo gimnazijo, je vzgojil po prejšnji ali petletnih suhoparnih študijah v »literarno pošast« v vsej ostudni nagoti, jo kaže ta bolezen. V njem sta bili stroločeni dve osebnosti, ena oficijelna, podlož-

samezne knjige bodo izšle v 3600 izvodih. Vprašanje stenskega zemljevida še ni ugodno rešeno z založnikom. Lani je »Matica« izdala 240 gld. manj za knjige, nego je bilo proračunjeno. Jurčič-Tomšičeva ustanova je ostala nedotaknjena, ker ni bilo spisa predloženega za nagrado. Pri izdaji Anton Knezove knjižnice je bilo lani 600 gld. nedostotka, ker obresti tega zaklada dosegajo stroške za 11—12 tiskanih pol, a lani je obsegal zvezek 20 pol. Književna zaloga »Matica« je znašala 15.287 knjig. Knjižnica se je znatno pomnožila. Poverjenistvi »Matica« imela 155 ter so se nova poverjenistva ustanovila v Sodražici, Starem Trgu, St. Juriju ob Taboru, pri sv. Antonu na Štajarskem, v Podnartu, na Razdrtem in v Polhovem Gradcu. Oživili sta se poverjenistvi v Leskovcu in Ločniku. Pred 16 leti je »Matica« imela 1131 članov, danes jih ima 2851. Letos je že plačalo udnino 625 članov. Pristopilo je več ustanovnikov, mej njimi tudi ljubljanski knezoškof. »Matica« je vsprejela oskrbovanje spodnještajarskega jubilejnega zaklada in oskrbovanje premoženja »Solske Matice«.

Tajnik je tudi sporočil, da glede državne podpore »Matic« še ni povoljnega uspeha. Omenjal je raznih slovesnih prilik, pri katerih je bila udeležena tudi »Matica«, in da »Matica hrvatska« 8. septembra slovesno proslavi Strossmayerja ter da ob tej priliki izda spomenico, pri kateri bodo sodelovali tudi slovenski »Matičarji«. Koncem svojega poročila spomnilo se je tajniško poročilo umrlih članov »Slovenske Matice«.

Blagajnik dr. Jos. Stare poroča o računih za 35. društveno leto. Vseh dohodkov je imela »Slov. Matica« v minolem letu 16.517 gld. 29 $\frac{1}{2}$ kr., troškov 16.224 gld. 62 $\frac{1}{2}$ kr., v blagajni je preostalo 292 gld. 67 kr. Premoženje koncem l. 1899 je znašalo 56.216 gld. 35 kr. Za tekoče leto se proračunavajo dohodki na 20.144 kron. Za dr. Coste spomenik je nabranih 1854 in za dr. Bleiweisov 3715 gld. Iz A. Knezove ustanove se je minolo leto izdalo 1928 gld. 69 kr. Te ustanove za izdavanje poučne in zahvalne knjižnice premoženje je znašalo 30.900 gld. 21 kr., Jurčič-Tomšičeve ustanove za literarne namene 3520 gld. 82 kr. Vsi računi se odobré.

Precej dolga debata se je razvila o predlogu odbora, katerega je zastopal ravnatelj Šubic, naj se društvena hiša proda za 30.000 gld., ker bi se tako ognila »Matica« poprav, ki so v hiši potrebne in bi veljale nad 3200 gld. Hiša se jako slabo obrestuje ter bi po prodaji bila »Matica« denarno na boljšem. Debate so se udeležili dr. Tavčar, Tomo Zupan, Koblar, dr. Požar, ki so govorili vsi proti prodaji, in blagajnik dr. Stare, ki je govoril za prodajo. Občni zbor je prodajo odklonil.

Pri dopolnilni volitvi v odbor so bili izvoljeni gg.: Anton Funtek, dr. Aleš Ušeničnik, Bartel Anton, dr. Glaser Karol, dr.

iz zatrtga poklica. Toda ta osornost je izdajala dušo brez ljubezni, ki sanja le o pitaljskem poklicu, ki išče surovega zadovoljenja v slavi in denarju.

»Saj razumete,« je rekel, ko mi je poslušal več prizorov o razmerju z ubogo igralko, kjer je igral preveč ulogo Juana, da bi se z radostjo na njo spominjal, »saj razumete, da se nisem mogel ubraniti takim čuvstvom... Skoro sem dovršil majhen zvezek pesni, hočem vam jih pokazati... Oh, kako sem že do grla sit etrurskih grobov, grških napisov in podobnega pedantskega dela, ki sem se ga lotil le zaradi nakdanega kruha... Brž ko postanem doktor, bom prosil za odpust in bom začel pisati... V mislih imam že veliko vrsto blankov... Nekaj sem jih že poslal nekaterim listom pod psevdonimom... Do zdaj se niso izšli... Vem, nevoščljivci jih čitajo...«

»Uredniki ne utegnejo vsake stvari sami presojati, zato jih morate opravičiti. Uredniki so večkrat vezani, poleg tega se je treba ozirati na časovne razmere, na pripadajoče talente...«

(Dalje prih.)

Janežič Ivan, Kržič Anton, Majciger Ivan, Pleteršnik Maks, dr. Sket Jakob, Vilhar Ivan in Zupančič Vilibald.

Dopisi.

Z Gorenjskega, 27. junija.

(Na delo.) Gorenjski opazovalec nam piše: »V našem javnem življenju se opazuje zadnji čas neka otrpjenost in zaspanost. Razven odijoznih osebnostij, razven vedno starega in vedno jednako neumnega napadanja »Narodovcev« na poštene ljudi skoro nima občinstvo v sedanjih dobi dušne hrane. Pri tem pa naš narodni in gospodarski razvoj zaostaja, ljudje izgubljajo veselje, z neko mrtvo resignacijo zrejo v prihodnost.

Tuje akcijske družbe preiskujejo naš svet in na slovenski zemlji snujejo velika industrijalna podjetja, ki bodo izraskala s svojo materialno silo slovenski živeli in ga potujčila, pri nas pa iz malenkostnih, ničvrednih osebnostij ne pridemo ven na višje stališče. Potreben je katoliški shod, ki naj vžge nove ideje, ki naj zopet dvigne javnost na višje kulturno stališče. Nestrpno pričakujemo, da se nam skoro naznani, kaj je s katoliškim shodom? Na dan, kdor ima veselje za delo! Nikar se ne skrivajte!»

Odgovor vredništva: Popolnoma se strinjamo z vašimi nazori. O katoliškem shodu smo zvedeli doslej tole: V Ljubljani je osrednji odbor, ki šteje 53 članov, jako pridno pri delu, tudi iz obmejnih pokrajin so prišli dokaj prijazni in ugodni odzivi. Resolucije, ki se bodo predložile shodu, obsegajo natančen celoten program za katoliško delovanje v sedanjih dneh. Naslednje dni zvedo od tajništva gg. zaupniki in udje krajevnih odborov podrobna pojasnila. Res, na delo je treba, na pametno, požrtovalno delo!

Iz Brezovice v Istri, 27. junija.

Zadnja »Soča« z dne 23. t. m. je prinesla dopis pod naslovom: »Z brkinske planote«. V tem dopisu hvali »kmečki fant« podpisanega župnega upravitelja. Toda podpisani župni upravitelj te hvale nikakor ne sprejme iz razloga, ker isti dopis blati njegovega duhovnega brata iste škofije ter iste dekanije č. g. Josipa Krančiča, ekspozita na Vatovljah.

Stvar pa je ta: Imenovani g. ekspozit je odločil, naj nosijo letos na praznik presv. R. T. nebo možje, a ne fantje. To pa je storil iz važnega razloga, ker ni mogel pripustiti k tej častni službi nekaterih fantov zaradi njih nedostojnega vedenja v cerkvi ter izvan cerkve.

Gospod ekspozit je popolnoma korektno postopal, vsi trezno misleči mu dajo prav. A temu je sledil v zadnji »Soči« dolg dopis, v katerem graja imenovanega gospoda neki »kmečki fant«, kakor se je dopisnik podpisal.

Ni namen podpisanega župnega upravitelja, da bi opravičeval napadanega g. so-brata, saj on sam to lahko stori, le toliko bodi omenjeno, da smejo vsi, ki pripadajo duhovniji Vatovlje, biti zadovoljni s takšnim dušnim pastirjem, kakor je g. Krančič, ki se mnogo trudi za pravi blagor od višjega pastirja izročenih mu duhovnjakov. V predgovoru rečenega dopisa se pa hvali doli podpisani župni upravitelj. Toda z vso odločnostjo zavračam to hvalo ter izjavljam, da se popolnoma strinjam s takšnim postopanjem imenovanega g. ekspozita ter da bi v tem slučaju isto tako postopal.

Josip Svetič,
župni upravitelj v Brezovici.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. junija.

Osebnost. Deželni svetnik g. Ivan Vencajz, državni poslanec, je na lastno prošnjo umirovljen. — Definitivnemu učitelju na novomeški gimnaziji, dr. Adolfu Agerju, je deželni šolski svet priznal naslov profesorja.

Umrli je v Naklem pri Kranju danes v 29. letu dr. Peter Bleiweis, c. kr. sodni pristav, brat č. g. Franč. Bleiweisa, kaplana v Mošnjah. Študiral je v Kranju in Ljubljani, kjer je bil tudi gojenec Alojzijevega pravosodja na Dunaju. Hitro je študiral

a še hitreje umrl. Služboval je v več krajih tržaškega nadsodišča, nazadnje Podgradom v Istri. Bolehal je že dalje časa. Pa delo je zapustil šele tekoče leto. Trpel je vdano, dasi je bila bolezen posebno zadnji čas zelo huda. Pokopan bo na svojega godu dan v grob očeta, katerega je izgubil že v zibelki. N. p. v m.!

Povodenj na Štajarskem. Poročali smo včeraj, da je radi silnega deževja — utrgal se je oblak — prestopila Savinja bregove. Savinjska dolina je podobna jezeru. S Teharjev se poroča, da je baje utonilo tudi nekaj ljudi. Šostanj je pod vodo, in je voda pri neki gostilni udrila skozi okna. Na železnici Velenje-Dravograd je promet ustavljen. Savinja je odnesla mostove in nekaj mlinov. Brzojavne zveze so pretrgane. Na raznih mestih je državna cesta pod vodo. V Petrovičah je mnogo hiš pod vodo. Ljudje beže na strehe. Pri Vitani je voda, ki je na nagloma pridrla, izpodplula hišo nekega posestnika barvarja in je odnesla vodo njega, ženo in otroka. Prva dva so dobili iz vode seveda mrtva, tretjega še ne. Vzela je tudi vso živino. Utonil je neki orožnik in štiri druge osebe. — Pri Novi cerkvi je pa v de-roči vodi 7 otrok utonilo; dva so našli, pet pa še ne. Po noči ob 4h je bilo še celo Celje po koncu.

Povodenj v Celju. Po neprestanih nalivih minolega torka je Savinja močno naraščala. Nje pritoki Sava, Voglajna in Hudinja so ji dajali že v terek popoldne mnogo vode, tako, da je bilo pričakovati gotovih nesreč. Vsi trije pritoki so preplavili vsa svoja bližnja polja in travnike, kjer je imelo mnogo ljudi še seno. Proti večeru in pozno v noč je še zmerom kakor iz skafa lilo in po mestu je bil velik strah, da se Savinja po mestu razlije. Voda je tako visoko izstopila, da je pešcem zaprla pot v Celje. Iz okolice so se morali ljudje od treh strani dovažati. Žrtva povodni so tri človeška življenja in sicer dva šolarčka, katera sta šla po navadni bližnjici proti Petrovčam, sta pot zgrešila, ker je stalo vse pod vodo, in zašla v strugo, in jeden hlapec pri Majdiču. Največ škoda bo na poljih, kjer bodo začeli pridelki gniti, in na travnikih, kjer je voda ali skvarila ali odnesla vso sušeno se krmo. Tudi žitna polja so močno izpodkopana. O posameznih škodah se nam poroča: Po Celju je zašla voda v več kleti, nekaj trgovskih. In tam vničila vsa skladišča, gospej Zorzini je odnesla cel voz gostilniškega perila, v kemični tovarni stoji voda do kolena in je odnesla mnogo posod s kemikalijami, jezovi so pri vseh bližnjih mlinih podrti; mnogo škoda je napravila Savinja po celi Savinjski dolini. Z mostu smo videli, kako je prinašala najrazličnejše predmete: gospodarsko orodje, cela drevesa, prečiče, vse polno desk, domače drobnice, — tudi jedno človeško truplo smo videli splavati proti Laškemu. Kakor se nam poroča, je Savinja podrla več mostov. Mestni park celjski stoji še vedno ves pod vodo, katera je odplavila več klopi in cvetlične nasade popolnoma pokončala. Tudi poti po parku so izprane in brez peska. Nič manj hudi niso bili pritoki Savinje. Največ škoda je napravila Voglajna. Hudo so oškodovani meščani kakor okoličani. Meščanov je bilo mnogo po noči na nogah, ker so se bali, da se ne bi Savinja pri železnici zajezila in razlila po celem mestu, kjer bi gotovo bilo ob nebroj človeških življenj. Do dveh po polnoči od torka na sredo je voda vedno rasla. Potem se je pa zjasnilo in sedaj gleda jasno sonce, kaj je učinil njemu sovražni element.

Zreče, 27. jun. Po Pohorji okoli Sv. Kunigunde pa na Skomrah je včeraj okoli poldne nalival silen hlišč. Vsed tega so planinski jarki v reko Dravinjo, ki dere po naše dolini, nanaglomali spravili toliko množino vode, da je struga ni mogla vse vzprejemati. Voda je trgala obrežje, jezove, moste, blatila mline, kleti, praznila njive in travnike, razdirala pote. Okrajno cesto je na enem torišču voda spodjedla in jo pustila le kakih 30 cm še široko. Po istej cesti je voda plavila gramoz z malimi izjemami v daljavi za pol ure hoda. Koder je drla, sedaj štrli ostro kamenje, beli marmor. Cesta je namreč delana deloma z apnenecem in deloma z marmorjem, ki se lomi nepopustno.

ob cesti. Tudi za gramoz rabil se je kamen jeden in drugi. Ob vsej resnobi ne manjkajo šaljivi prizori. Na pr.: Neki gospodar, da tele v hlevu ne utone, je živinče zgrabil ter ga položil na varnejši kraj, v jasli. Neki tobakar, ki je šel pomagat k reki, kjer so vodi odkazovali pravi pot po skladih zadelanej strugi, odložil je svojo »fajlo« na »varen« kraj, pa voda mu je kadilnico zgrabila in »šla ž njo« proti črnemu morju. Videl sem moža, ki je rezal in jedel čebul; namesto pečenih »pišik« mu je voda prinesla luk. Nedavno je »petelinček« (tako šaljivci imenujejo železnico Konjice-Poljčane) dobil precej vode iz Špitaliča, pa ni mogel naprej. Kaj bo še le zdaj, ako pri Ločah še pritok iz Oplotnice priteče s Pohorskimi vodami v Dravinjo! — Nesrečonosno je zadnjokrat reka v Zrečah gospodarila dne 5. julija 1898, ali vode ni imela toliko, kakor včeraj in baje leta 1871. Da je sedanja škoda znatna, ni treba pristavljati.

Povodenj. Iz Spodnjega Dravograda dné 27. jun.: Včeraj je bil tu hud naliv. Lilo je od zjutraj do večera neprestano. Vode so hitro naraščale in popoldne že je nastala po več krajih povodenj. Zlasti Meža in Mislina sta hitro naraščali, po nekod do več metrov in poplavlili polja in travnike. Cesta od tu do Gustanja je bila na mnogih krajih pod vodo. Več mostov je odneslo. Mnogo škoda je pri žagah, kjer je odnašalo plohe in deske itd. Veliko je trpela tudi nova železnica iz Spod. Dravograda do Velenja. Tir je na mnogih mestih podplavljen in promet se je moral za dalje časa ustaviti. Danes se je na srečo zjasnilo. Višje gore, Peca in St. Uršelska gora, so krite z novim snegom.

Kje je tolovajstvo? Včeraj smo priobčili izjavo župnika Mraka. To razkritje perfidnih »Narodovih« lažij je celo mej »Narodu« zvestimi pristaši vzbudilo ogorčenje nad tolikim časnikarskim tolovajstvom. »Narod« je župnika Mraka napadel tudi v ponedeljek, torej dva krat zaporedoma, dasi bi lahko že iz sobotnega »Slovenca« posnel, da se na naši strani njegova vest ne smatra kot verodostojna. V ponedeljek je »Narod« župnika Mraka nažgal zopet z »eksesom blazno fanatičnega župnika, ki je spremenil hišo molitve v beznico preklinjanja«, in dvakrat še pove, da je to res »taka zver v črni halji«, katere bi se utegnili ljudstvo iznebiti s cepci in kosami. — Dalje predstavi občinstvu župnika Mraka kot »besen blaznik prokletstvo kličečega župnika« in »obskurnega župnika«, »steklega popa« ter kliče, naj se župnik Mrak naznani — sodišču. Apel »Narodov« na naš narod spremenimo o tej priliki v apel na slovensko inteligenco ter upravičeno izjavljamo, da se čudimo, da slovenska inteligenca take surovosti mirno prenaša.

»Bog in narod« — »v krvi«. Malovrh je v Parizu, zaduhli zrak je pa v »Narodu« ostal in kaže se, da je »literat« Govekar zvest Malovrhov družnik. »Narod« je vrgel geslo »Bog in narod« »v kri« in se je zvezal z socijalnodemokratskimi lažmi. Včeraj zopet ponavlja laži o shodu v Vevčah ter psuje okoli sebe z »besnimi fanatikami v duhovniški obleki«. Danes je zastopniku »Slov. katol. del. društva« vladni komisar, ki je bil nashodu v Vevčah prisoten, izjavil, da shoda ni razpustil, niti dal z roko kakega znamenja, da je shod končan. Izjavil je tudi, da se zastopnik lahko nanjskljuje. »Narod« tudi včeraj pogreva laži o kamenju in »boljši« polovici ter pri vsej zadevi popolnoma nedolžno žensko opsuje, da je nastopala kot poulični tolovaj. »Narodova« inteligenca bode pač pred sodiščem, katero kliče na dan, toli poštena, da bode razjasnila, ako tako postopanje tudi spada v narodnonapredni program ali pa mej — »barabščine«.

V seji celjskega okr. zastopa je znani Ambroschitsch stavil na predsednika dr. Serneca strašno interpelacijo, kako misli popraviti krivico, katero je storil celjskim policajem s tem, da je v neki peticiji na graško namestništvo osvetlil njihova dejanja. Ob jednom se je pritožil, da se seje vrše v »Narodnem« domu, kamor je na lažne »Narodne«

ljaj, da bi izrazil željo, naj bi vendar Nemce pustili tudi v okrajni šolski svet. Ker Ambroschitsch le ni hotel nehati z deklamovanjem raznih nemških želja in je pričel celo udrihati po slovenski zahtevi »Proč od Gradca, pustili so celjskega Jeremijo odbor-niki samega in so skupno odšli iz dvorane. Ambroschitsch pri svojih slavni govori še nikdar ni doživel tolike blamaže.

Socijalnodemokratska blamaža v Zagorju. V nedeljo popoldne so imeli socijalni demokrati v Zagorju velik »bum-bum.« O tem je svet obvestila celo »Lai-bacher Zeitung«. Socijalni demokrati so pričakovali veliko gostov. Po Zagorju se je govorilo, da pride samo iz Idrije 300 premo-garjev, prišlo je pa le 13 moških in 4 ženske. Zagorski socijalni demokrati so jih pričako-vali na kolodvoru z godbo. Slavna »hruška« je bila okrašena z rudečo zastavo, v pozdrav pa je bil narejen na stezi proti »salonu« ru-deč slavolok. Ker mora biti pri socijih vse rudeče, je bil tudi konec veselice rudeč. V bratovski ljubezni je dobil sodrug Bolte s kopačem po glavi. To kaže, da je bil ples zelo živahen in da je veselica zaslužila, da je za njo delala tudi »Laibacherica«.

Šolske vesti. Minister za nauk in bo-gočastje je imenoval začasnimi okr. šolskimi nadzorniki za slovanske šole okrajev Pazin, Poreč in Pulj učitelja na vadnici v Kastvu, Ivana Bunca, za okraj Volosko nadučitelja Frana Uršića na Voloskem, za okraj Lošin-j učitelja na vadnici v Kopru, Pavla Skopinića in za okraj Koper učitelja na vadnici v Kopru, Henrika Dominka. — Služba pro-fesorja za klasično filologijo je razpisana na hrvatskem državnem gimnaziju v Pazinu. Prošnje je službenim potom poslati pred-sedništvu c. kr. dež. šol. sveta istrskega v Trstu do dne 18. julija t. l. — Učiteljišče v Kopru bode koncem šolskega leta praznovalo 20-letnico svojega obstanka.

V Račni pri Grosupljem je voda pre-plavila njive in travnike ter naredila precej škode.

Na Suhoru se je dne 16. junija po-ročil g. geometer Jakob Bernè z gospo-dično Marijo Muc, posestnico v Metliki. — Dne 21. jun. je bilo videti mnogo kresov po belokranjskih gorah. Prav gromovito so doneli tudi topiči na vse strani. — Dne 24. jun. popoldne ob 4. uri pa je bila dež vse veličastna procesija v suhorski župniji. Vde-ležba je bila ogromna. Prihiteli so večidel vsi mladi in stari, tudi sosednji ljudje. Vršilo se je vse v najlepšem redu ob najlepšem vremenu. Zlasti je povzdigovalo slavnost nalašč za to izvežbano petje pod vodstvom vneta g. učitelja Fr. Kenda in pa 175 parov deklet v belokranjski noši z venci na glavi in s svečami v rokah. Čast jim! — Stari možje so rekli, kaj takega ni bilo še nikdar!

Musica sacra. V petek 29. jun. pon-tifikalna maša v stolni cerkvi ob 10. uri: Vokalno mašo v A mol zložil Pompej Can-niciari, graduale in offertorium dr. Janez Benz. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Latinsko mašo v D-dur zložil Kempter, graduale »Constitues« zložil C. A. Leitner, offertorium J. B. Tresch.

Še nekaj o kresovih. Z Janč se nam poroča: Ni ga skoraj lepšega razgleda, kakor je z vrh Janškega hriba. Od tu vidiš skoraj polovico Kranjske dežele, od Snežnika do Grintovca, od Gorjancev do velikana Triglava. Posebno krasen prizor je bil na večer pred praznikom presv. Srca Jezusovega, ko so se na željo presvetlega knezoškofa po hribih in dolinah prižigali kresovi. Od kar bivam tu, se toliko kresov še nikdar ni opazilo, kakor ta večer. Akoravno je bilo ozračje zelo megleno, naštel sem jih vendar nad 500. Na Janških gričih gorelo jih je 20. Velik kres bil je tudi na onem vrhu, kateri je še vedno zelo na glasu radi dogodka iz leta 1869. Posebno lepo je bilo videti, ko so šli tukajšnji fantje s prižganimi bakljami, drug za drugim, od župne cerkve do kapelice Lurske Matere Božje, trikrat sem in tje. Enako razsvetljavo napravili so okrog cerkve tudi v sosednji župniji Prežganjski. Vsi ti kresovi so priča, da biva po lepi Kranjski deželi verno ljudstvo, katero z največjim ve-seljem spolnuje želje svojega škofa in katero ljubi Sina Božjega in njegovo presveto Srce.

Ljubljanske novice. Javno uro napravijo na »Mestnem domu«, kakor je že

nica je vsled zadnjega deževja jako na-rasla ter preplavila velik del ljubljanskega barja. Škoda na njivah in travnikih je znatna. — Laških delavcev je od 15. do 27. t. m. prišlo v Ljubljano zopet 130. — Na državnem kolodvoru je ključavničarja Val. Kristana prijel stroj in vrgel ob tla, ko je pregledoval železniške vozove. Kristan je poškodovan na glavi.

Stara pesem! »Mir« u se poroča iz Medgorij: Kedar nastavijo na slovenskem Koroškem kakega poštnega uradnika, ali učitelja, ali okrajnega zdravnika, kateri bi moral po zdravi pameti znati slovensko govo-riti, tedaj dotična oblastva nastavijo kakega Nemca ali pa nemčurja. Evo izgled: Naš okrajni zdravnik, ki ima od petero občin vkup 600 gld. plače, ne more spolnovati svo-jih dolžnostij, kot bi bilo potrebno, ker ne zna slovensko, učiti se pa noče, ampak on hoče, da bi se ljudje (zavoljo njega brzko-ne?) nemško učili. Nek delavec pride in ga slovensko nagovori, ker nemško ne zna. G. doktor pa ljubeznivo (?) smehlja reče (se-veda po nemško): »Čakaj, slovenska mrha (windisches Luder), jaz te bom že nemško naučil; čakal boš ta čas, da mi nemško po-veš!« Drug prizor: V majhni koči blizu žu-panove hiše v Habru leži delavec nevarno bolan, ker si je levo roko z žago ranil in tako kri zastrupil. Čisto sam je doma, ker žena in otroci so šli na delo. Gosp. doktor vstopi, ker pa slovenski ne zna, bolnik pa čisto nič nemški, se gledata deset minut ali četrt ure kakor dve nemi ribi, potem pa se učeni g. obrne k durim in izgine. To pa je bolniku pomagalo, to! — In takih slučajev bi vam mogel povedati še več, da se s samo nemščino še blizu »trdo nemškega« Celovca ne more shajati. Vprašamo: čemu pa pla-čuje občina takemu »dohtarju« 55 gld.? — Kadar se bo prihodnjč razpisala ta služba, treba bo, da se občine pobrigajo za to, da se bo zahtevalo od prosilca znanje sloven-skega jezika. Kaj je pomagano bolniku z nemščino?

Beračenje za »Südmark«-o v sod-najski dvorani Iz velikovške okolice pi-šejo »Mir«-u: Dne 2. junija je bil slovensk posestnik iz okolice poklican h c. kr. sod-niji v Velikovec za pričo. Obravnava se je vršila pri c. kr. pristavu dr. N. - u. Ko je prišla vrsta na našega moža, ter je začel omenjeni gospod razpravljati z njim, potrkala nekdo na vrata in takoj je bil vstop prosto dovoljen in predzno vstopi neka gospa ter pretrga razpravo, proseč podpore za »Süd-mark«-o, — prav po cigansko! Omenjeni gospod res preneha z razpravo ter reče, da je sicer že predvčerajšnjim dal nekaj, pa vendar tudi danes prošnje čisto ne odreče. Oba gresta k pisalni mizi in vršilo se je se-daj vpisovanje in plačevanje, da so kar žven-ketale krone za »Südmark« o, »Schulvereine« itd. Seveda je morala slovenska priča ča-kati, da se je vse to redno izvršilo. Raz-prava je bila prej nemška, pa slovenski mož pozabil je med tem časom nemščino popol-noma. Ko ga gospod dr. N. zopet nagovori po nemško, ga ni več zastopil. Pristav ga pogleda prav trdo gor in dol, kar zazdel se mu je menda neznan, a bil je mož vendar ravno tisti. Ko se mu predstavi za sloven-kega narodnjaka ter odločno tirja, da se na-daljuje razprava v njegovem materinem, to je slovenskem jeziku, se mu je zmračil obraz in moral je lomiti z njim, čeravno nerodno in topo, po slovensko. — Dovoljujem si pa staviti vprašanje: ali bi smel tudi kdo pod-pore pri c. kr. uradnikih za: n. pr. »Našo stražo«, za Ciril in Metodovo društvo itd.? In ali je to res dovoljeno našim nasprotni-kom, in še celo med uradnimi urami in raz-pravami? Lahko si, ljubi bralec, staviš pred oči, kako bi se godilo Slovincu, ki bi se drznil v takih slučajih nadlegovati c. kr. sodniške uradnike!

Okoli vojaške godbe se suče vsa graška politika. Vojaska godba je razdelila Gradec v dva politična rezko si nasprotna tabora. Nemško-nacionalna klika ne mara zanj, ker je avstrijska. Prišlo je celo tako daleč, da smatrajo nemški nacionalci in ra-dikalci vsak morebitni javni nastop vojaške godbe v Gradcu naravnost za žaljenje in izživljanje nemškega življa, ki ga strpni in krotki graški Nemci nikakor ne bi prenesli. Vojaska godba ne sme več javno nastopiti. To je nemško nacionalno in radikalno geslo.

Obrtniki in trgovci pa vidijo v nemški ne-strpnosti, neprestanem hujkanju proti vsemu, kar je avstrijsko, glavni vzrok stagnaciji, ki je zavladala v graškem obrtnem in trgov-skem prometu. Zato žele, da se nasprotja ublaže, da zavladajo razmere prejšnjih časov, zato so sklenili na velikem demonstracijskem zborovanju vseh obrtnih zvez, da pošljejo deputacijo na vsa pristojna oblastva, ki naj izposluje, da vojaška godba spet začne igrati po mestu. »Tagblattova« klika se je ustrašila te akcije, zato je začela dokazovati, da z gospodarskega stališča ne kaže več uvesti javnih nastopov vojaške godbe, ker vojaki-godci bi delali civilnim nepotrebno in po-gubno konkurenco. Seveda se ta »šlager« ni prijel meščanstva, ki čuti, da mora mesto za civilno godbo plačevati 20.000 kron pri-spevka in da navzlic temu ni dovolj godbe v Gradcu, ker vsi civilni godci ne morejo zadoščati vsem graškim potrebam, zlasti promenadni koncerti zaostajajo po kakovosti in številu za vojaškimi. V ti stiski so se obrnili nacionalci do svojih dobrih zavez-nikov — soc. dem. V občinski seji 25. t. m. je zarohnel znani kričač Resel, da bi javno igranje vojaške godbe pomenilo vladu sol-dateske in klerikalizma v Gradcu, zato je predlagal, naj se obč. svet javno izrazi proti vojaški godbi. Nujnost predloga je bila od-klonjena, v prihodnji seji obč. sveta, 10. ju-lija, bodo mestni očetje zadevo temeljito preresetali. Med tem pa se je vnela zelo ži-vahna agitacija za vojaško godbo in proti nji na obeh straneh. Ker vlada brzčas ne bo dovolila, da bi vojaška godba »izzivala« — nemške burše, ostali bodo Gradčani še ne-kaj časa brez vojaške godbe, dokler se burši ne premislijo, da poslušanje vojaške godbe še ne pomeni zatajenja čiste nemško-nacio-nalne misli.

Iz trnovske župnije v Ljubljani. Slovesnost presv. Srca Jezusovega v Trno-vem v Ljubljani in patrocinijsmo pri nas minulo nedeljo obhajali zelo slovesno. Pri dohodu Presvetlega pred cerkev ga je po-zdravila gđ. Trtnikova, potem smo se mej zvonjenjem in streljanjem podali v cerkev, kjer smo čuli prekrasen, v srca segajoč go-vor nadpastirjev o presv. Srcu Jezusovem. Po pridigi se je razvrstila procesija, najprej lepo število moških, za njimi žene in de-kleta v narodni noši, šolska mladina z učiteljstvom, belo oblečene deklice, kip presv. Srca, ki so ga nosili 4 dečki v spremstvu belo oblečenih deklic s prižganimi svečami, knezoškof z Najsvetejšim ob obilni azistenci, potem župan Hribar in nebrojna množica občinstva. Po procesiji je bila v znotraj in zvonaj krasno ozaljšani cerkvi škofova slo-vesna sveta maša, katere se je udeležilo na-tlačeno polno vernikov. Sklepom izrekamo hvaležni farani trnovski najiskrenejšo zahvalo Presvetlemu za ves njegov obilen trud, preč. g. župniku za vso skrb in prireditel, ter dekletom in mladeničem za lepo okrašenje naše cerkve.

V Kamniku bode razstava risarskih izdelkov obrtno-nadaljevalne šole otvorjena od 29. junija do 1. julija t. l.

Ladija »Marija Terezija« je odšla z okroglo 500 možmi iz Pulja dne 23. jun. zjutraj ob 5. uri proti Kini, kamor dospe v kadih sedmih tednih. Ondi je že ladija »Zenta« z 250 možmi; akoravno bo tam blizu 800 mož, vendar ni odšel z la-dijo noben duhovnik. Toliko je dose-gel govor slovenskega poslanca v delegaciji! Zares neodpušljivo je, da naša »katoliška Avstrija« pusti naše dobre Dalmatince v ta-kih razmerah, in morda za dolgo časa, brez duhovske pomoči.

Tuje vojne ladije v Trstu Angleška srednjemorska eskadra pride dne 9. julija v tržaško luko. Dne 7. julija pripluje v tržaško luko iz Kolomba severoameriški križar »Bal-timore« in ostane v Trstu sedem dni.

Iz Save. Tudi po Savski dolini je bila 26. t. m. krog 2. popoldne huda nevihta s peskom (točo). Že 18. t. m. je vihar vrgel žita, zdaj pa še ta vihra! Toča se precej pozna po polju in vrtih. Sava je strašno na-rasla, 12 let v tem času take ne pomnim. Kako se pa mrva suši, si lahko mislite. Kaže se slaba letina.

Strela. V naglici vam poročam: Dne 26. t. m. popoldan je strela udarila v po-slopje Janeza Dežman v Javoru štev. 26 in mu usmrtila jednega vola, jedno kravo in

na verigi priklenjenega psa. Druge škode ni napravila.

Hrvatski tamburaši so se domov grede »menda« iz Pariza na potu ustavili v Kostanjevici na Dolenjskem. Pri Zalokarju so napravili koncert, ki je privabil mnogo občinstva. Izvrsno so igrali in peli hrvatske narodne pesmi s spremljevanjem tamburic.

Iz Tržiča, 26. junija. Včeraj je vsled silnega dežja naša Bistrica tako narasla, da najstarejši ljudje ne pomnijo tolike vode. Pobrala je v Dolini nekaj mostov in podrla vse, kar ji je bilo na poti. Največjo škodo je naredila v Tržiču gospodu F. K. Ahačiču. Vzela mu je jez, in v veliki nevarnosti je bila tudi fužina, katero so komaj rešili. Mnogo velikih dreves, ki so stala na bregu, je izruvala in odnesla s seboj. Danes je voda že upadla. Vrhovi naših gora so dobili novo belo odejo. N.

Iz Idrije. Dan 26. junija bil je za nas res kritičen dan, kakoršnega se še stari ljudje ne spominjajo. Od jutra naprej pri-čeli so se poditi na podnebu črni oblaki, spremljevani z gromom in treskom, ter oznanovali prihod grozne nevihte. In res, okolu 3. ure popoldne usula se je kakor lešnik debela toča ter se neprenehoma vsi-pala skoraj celih 15 minut, tako da so bila tla popolnoma kakor s snegom pokrita. Ko-liko škode da ima ubogi kmet v naši oko-lici, to si lahko vsak misli.

Zdravje v Ljubljani. Od 17. do 23. junija je bilo 16 novorojenih, 1 mrtvorjen, 21 jih je umrlo, med njimi 2 za vratico, 3 za jetiko, 2 za vnetjem sopilnih organov, 1 vsled mrtvouda, 13 za različnimi boleznimi, med njimi je 9 tujcev, 12 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 5 za ošpicami, 1 za vratico, 1 za ušenom.

V Ameriko jo je hotel popihati 17letni Alojzij Strniša iz Birčne vasi pri Novem mestu. Njegov starejši brat France, ki ni za vojaka, je dobil popotni list za Ameriko, a ga izročil mlajšemu bratu. Ta se je odpeljal do Vidma, kjer znani agent lovi pajke, in ondi pričakoval denarja od očeta. Dne 25. t. m. je res oče brzojavno sinu nakazal 300 kron, a redar I. Cerar iz Kandije ga je ovadil. Oče in starejši sin se bodeta morala zagovarjati pred sodiščem.

Pelagra se je pojavila v reški okolici. V bolnici na Reki je 6 bolnikov, ki so zbo-leli za to nevarno boleznijo. Pelagra prihaja od pokvarjene koruzne moke.

* * *

Češka deputacija v Parizu. Iz Prage se poroča, da 7. julija odpotuje v Pariz deputacija praškega mesta z županom dr. Srbom, ki pariškemu mestnemu zastopu izroči kaseto z akvareli čeških slikarjev.

Dr. Rieger v Parizu. »Politik« po-roča, da se je dr. Ladislav Rieger odpeljal na razstavo v Pariz, kjer ostane tri tedne.

Srbski kralj pride meseca avgusta v Opatijo, kjer se snide z Grusičem in Paši-ćem ter drugimi radikalnimi prvaki. Vršili se bodo dogovori glede sestave nove vlade.

Prostozidarji v Rimu hočejo 20. septembra prirediti velike manifestacije svo-jega sovraštva do cerkve in papeža. Na čelu pripravljalnega odbora je stari lijak Crispi. Kralj utegne iste dni zapustiti Rim, dasi bi ga prostozidarji radi imeli pri svoji paradi.

Italijanska kraljica in sveto leto. Iz Rima se poroča, da italijanska kraljica sedaj v sv. letu mnogo obiskuje razne cerkve. Ker pa imajo obiski le zasebni značaj, kra-ljice nikjer ne vsprejemajo.

Šest samomorov in dva poskušena samomora se je primerilo na Dunaju mej preteklo soboto in nedeljo.

Kitajski zid Pariški »Figaro« pripo-veduje, kako so si Francozi l. 1860. osvojili Peking. Zid je bil na nekem kraju precej razrušen, a na zidu so mirno stali vojaki s topovi. Francoski stotnik Comte in njegov tovariš stavita, da prideta na zid. To st-tudi storila, a se jako začudila, ko na zidu najdeta lesene topove in vojaška strašila. Od tedaj so se Kitajci tudi prepričali, da su-uliti topovi boljši od lesenih.

Zlobno. Petračka: »Veste, teta, člove-mora biti vedno previden. Kedar se na pr-jaz prepiram z možem, vedno pošljem otrok iz sober.« — Blebatačka: »To je sicer pr-vidno, a vendar ni dobro za otroke, ke-morajo celi dan potikati se po ulicah.«

Javen shod

priređi

slovensko katoliško društvo za
radovljiški okraj

v petek, dné 29. junija 1900

ob 1/2 6 uri popoldne

v stari šoli v Gradu.

Vspored:

1. Nagovor predsednika.
2. Državni poslanec dr. Krek: II. slovenski katoliški shod v Ljubljani.
3. Društveni tajnik Matija Mrak: Naš zadnji shod v Lescach.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Društva.

(Mengeška godba) priredi, kakor smo že sporočili, kegljanje za dobitke od 29. junija do 8. julija. Serija treh lučajev stane 20 h, ne 10.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 28. junija. Danes opoldne je na cesarskem dvoru slovesno prisegel nadvojvoda Fran Ferdinand povodom svoje bodoče poroke z grofico Zofijo Chotek. Nadvojvoda je vpričo cesarja, nadvojvod, najvišjih dvornikov, tajnih svetnikov in ministrov s prisego izjavil, da se za svojo soprogo in potomce odpove vsem pravicam. Cesar je navzoče pozval za priče prisega, da se nadvojvoda po svojem srcu poroči sicer s plemenito, a ne enakorodno nevesto; vendar pa je dovolil ta zakon, ki bode gotovo v srečo Avstriji. Nato je minister grof Goluchowski prečital listino, katero je nadvojvoda podpisal v nemškem in mažarskem jeziku. To listino so zapečateni položili v državni arhiv.

Dunaj, 28. junija. „Ostdeutsche Rundschau“ konstatuje, da se s poroko grofice Chotekove stvari mej češkim plemstvom in cesarsko hišo rodbinska zveza.

Reichstadt, 28. junija. Višji dvornik cesarjev princ Liechtenstein pride v nedeljo dopoldne tu sem, istotako nadvojvodi Oton in Ferdinand in brat neveste, deželnosodni svetnik grof Chotek. V soboto ob 3. uri popoldne pride sem nadvojvoda Fran Ferdinand z grofico Chotek. Po poroki se novoporočenca podasta v Benešav in Konopišt.

Dunaj, 28. jun. (C. B.) Od drž. zbora sklenjeni načrt zakona, po katerem bi zastavni listi dež. kreditnih zavodov, galskega kreditnega društva in hranilnic bili prosti rentnega davka, ni dobil najvišjega potrjenja. Že pri razpravi o zakonu je vlada izjavila, da se strinja z načrtom, ako državni zbor ob enem reši druge predloge v pokritje primanjkljaja, ki bi znašal na leto okoli 700.000 kron. Ker pa so državne blagajne precej prazne, vlada ni mogla priporočiti potrjenja. — Minolo leto je osebna dohodarina imela toliko prihodkov, da bode za letos mogoče odpustiti 15% zemljiškega in 12.5% hišnega davka. 25% splošnega pridobninskega davka. Osebna dohodarina je lani znašala 137,175,059 kron; od tega ostane državi 109,305,323 kron, ostalo dobe dežele. Kranjska dobi 77966 kron.

Dunaj, 28. junija. Dvajset dunajskih čeških društev napravi jutri izlet v Jičin, kjer se vrši shod, na katerem bodo dunajski Čehi predložili svoje zahteve.

Celovec, 28. junija. Koroški deželni glavar grof Goess je kot tajni svetnik danes prisostvoval prisegi nadvojvode Frana Ferdinanda.

Gorica, 28. junija. Nad Gorico in okolico je divjal včeraj silen vihar. V Št. Andrežu je strela ubila neko kme-

Praga, 28. junija. „Narodni Listy“ opominjajo na obljubo cesarjevo, da bo jeden član cesarske hiše prišel stanovat na Hradčane, in izražajo željo, naj bi na Hradčane prišel nadvojvoda Franc Ferdinand z grofico Chotekovo, ker bi tako nastala prava zveza mej narodom in dinastijo.

Rim, 28. junija. Potrjuje se vest, da nuncij Taliani zapusti svoje mesto na Dunaju, ker postane kardinal. Za naslednika se imenujeta monsignor Averadi in monsignor Tarnassi, papeški poslanik v Hagu.

Kapstadt, 28. junija. Uradno se naznanja, da pred koncem vojske ne ostavi Južne Afrike noben vojni oddelek. Prva bo brzkone odšla garde-brigada.

London, 28. junija. Reuterjev urad poroča iz Maseru 26. t. m.: Oddelek Basutov, ki so delali pod vodstvom Angležev pri Kroonstadu, so Buri napadli. Izgubili so 20 ubitih in ranjenih, 200 mož so Buri ujeli. Ta dogodek se je pripetil istodobno z nesrečo derbyshire-polka. Burski vodja Olivier je na potu od juga prodril angleške vrste.

London, 28. junija. Vsled pokvarjenih brzojavnih zvez je še le sedaj došla uradna vest, da so Buri na cesti mej reko Rhenoster in Heilbronem zajeli 50 angleških voz ter 150 Holandcev. — Roberts tudi potrjuje vest, da so Buri napadli derbyshire-polk ter ubili 35, ranili 111 mož, ostalo moštvo so ujeli.

Vojska na Kitajskem.

Po najnovejših poročilih je dolgo časa oblegano mesto Tientsin s pomočjo ruskih vojakov vendar le osvobojeno in so ondodni tujci baje sedaj v varnem zavetju. Oficijelno se ta vest tudi sedaj še ne potrjuje, vendar pa v tem soglašajo vsa številna zasebna poročila in tudi v Petrograd je že došla jednaka vest. O boju za to mesto ni došlo v Evropo še nikakih podrobnejših poročil, a gotovo je, da je bil zelo vroč, ker je trajal v soboto celi dan, in da je padlo precej Evropejcev, posebno Rusov. Vkljub temu pa v Tientsinu in pa v Taku še ne bo miru. V okolici teh dveh mest se še nahaja močna kitajska četa in govori se, da je cesarica-vdova izdala povelje, da morajo kitajske čete prisvojiti si nazaj utrdbe v pristanu Taku.

Vse huje se pa neki še godi angl. admiralu Seymouru. V neprestanih bojih na potu v Peking je po poročilih že sedaj izgubil do 300 mož, ki so deloma ranjeni, deloma ubiti, poleg tega mu je zbolelo veliko vojakov, vsem pa preti neizogibna lakota, ako mu kmalu ne dojde poslana pomoč. Za pot v tako izredno nevarnih krajih, ki je dolga nad 300 km., je vzel Seymour le za teden dni živčev in za vsakega moža po 150 patron. Kdo bi se toraj čudil, ako konečno podleže v primeri s številnimi Kitajci neznatna peščica njegovih vojakov, ki se morajo boriti s tolikimi sovražniki.

Položaj v Kini je torej silno resen na vseh koncih in krajih, a velesile so se prav za prav še le sedaj jele živahneje gibati. Ko bi ne bilo na mestu že toliko Rusov, ki so na potu proti Peking, bi Kitajci do dohoda ostalih močij že lahko pomorili vse nadležne jim tujce.

London, 28. junija. Iz Shanghaija poročajo: Seymour se nahaja 10 milj pred Pekingom in ima 300 bolnih in ranjenih.

Rim, 28. junija. Tri vojne ladije so včeraj odšle proti vzhodu.

Washington, 28. junija. General Chaffel je imenovan poveljnikom ameriških čet in odrine iz San Francisco 1. julija.

Berolin, 28. junija. Wolfv urad javlja: Včeraj zjutraj došla brzojavka nemškega konzula v Či-Fu slove: Admiral Seymour je obkoljen 14 km. od Tientsina. Izmej moštva, kar ga je pod njegovim poveljstvom, je 62 mož ubitih, 200 ranjenih. V veliki stiski je in zahteva pomoči

se ta vest potrjuje in dostavlja, da more Seymour ustavljati se sili le še dva dni.

Petrograd, 28. junija. Podadmiral Aleksijev poroča iz Port-Artura, da je general Stessel 24. t. m. došel v Tientsin in se ondi združil z Anismosom. Stessel poveljuje petim strelskim bataljonom z 12 topovi. Pridružilo se mu je tudi 140 Amerikanov in 100 Japoncev. Sedaj pričakuje še 750 Nemcev.

London, 28. junija. „Daily Telegraph“ poroča iz Kantona 25. t. mes.: V Hongkongu pričakujejo v kratkem krvavega klanja in popolne anarhije. Li-Hung-Čang je dobil novo strogo povelje, da mora takoj v Peking. Njegovi nasprotniki izjavljajo, da ga umoré, predno dospe tja.

London, 28. junija. Iz Shanghai se poroča, da je kineška vlada vse Evropejce pod skrbnim varstvom spravila iz Pekinga. Kineška mornarica je poslana v Shanghai. V Kantonu so bili nalepljeni hujskajoči lepaki. Bojazen vlada za Nanking in Kanton. V Tientsinu pokrivajo ceste trupla masakriranih kristijanov in misijonarjev.

Shanghai, 28. junija. Z vojne ladije „Ilitis“, ki plove po Peiho v Tientsin, poročajo, da se bliža velik oddelek Kitajcev mestu Tonku in je vsak hip pričakovati napada.

Po sklepu poročila.

Petrograd, 28. junija. (C. B.) Podadmiral Aleksejev brzojavlja: V noči na 26. t. m. je evropski oddelek osvobodil admirala Seymoura ter odvedel 200 ranjencev v Tientsin.

London, 28. junija. (C. B.) Iz Čifu poroča Reuterjev urad 28. t. m.: Seymour je osvobojen ter je na potu v Tientsin. V Peking sploh ni mogel priti. Ruski polkovnik Stoessel je z 10.000 možmi na potu v Peking.

Čudno je,

da se mnogi ljudje, ki so se privadili kake stvari tako vztrajno branijo, poskusiti kaj novega, čeprav je dokazano, da je dosedaj porabljeno manjše vrednosti. Tako je n. pr. z ustno vodo. Privadili so se kakemu preparatu, in le iz navade ne utegnejo napraviti poskusa s kako boljšo stvarjo. Sedaj priznajo najboljša ustna in zobna voda je „Kosmin“, ker desinficuje ustno votlino, krepi zobno meso in hrani zobe. Izvanredno osvežujoči dobi okus „Kosmina“ vzbuja sicer že po prvem poskusu željo, da se trajno vporablja. Steklenica 1 gl., dolgo trajajoča, je dobiti v lekarnah, boljših drogerijah in parfumerijah.

Glavna zaloga: Anton Krisper v Ljubljani. R. 51

Damast svilena roba gl. 9.—

in višje! — 12 metrov! — poštne in carine prosto. Vzorec obratno; ravno takor črne, bele in barvene „Hennebergove svile“ od 45 kr. do gl. 14.65 meter.

G. Henneberg, tovarne za svilo

4 (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curia. 14 8-5

Umrli so:

26. junija. Vida Kural, hranilničnega pristavca hči, 16 mesecev, Vegove ulice 12, bronchitis capil

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
27. 9. zveč.	734.4	16.2	sl. sever	jasno	0.0
28. 7. zjutr.	736.2	12.2	sl. svzh.	jasno	
28. 2. popol.	734.7	24.1	sl. jvzh.	del. jasno	

Srednja včerašnja temperatura 15.5 normale: 18.9.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 27. junija 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za junij . . . K.	—	do K.	—
„ „ jesen . . . „	8.17	„ „	8.18
Rž za junij . . . „	—	„ „	—
„ „ jesen . . . „	7.19	„ „	7.20
Turšica za junij . . . „	—	„ „	—
„ „ jul.-avgust . . . „	5.83	„ „	5.84
„ „ sept.-okt. . . „	5.96	„ „	5.97
Oves za junij . . . „	—	„ „	—
„ „ jesen . . . „	5.51	„ „	5.52

Leštilni odtiskalni papir,

odlikovan na svetovni razstavi v Čikogi. Preprosto uporabljen za posnemanje poljubnega lesovja pri pohištvu, vratih itd. Dobiva se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 228 20 11—2

Ugodna prilika!

V najbolj obiskanem kraju v sredini mesta Ljubljane prodaja se pod ugodnimi pogoji

mala trgovina

z drobnim blagom, različnim perilom itd.

Poizvé se: Ljubljana, poste restante, pod šifro „ugodna prilika“ št. 1000 575 1—1

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani,

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža laka in kleja

priporoča

pleskarjem, stavbenim in pohištvenim mizarjem, loščarjem, slikarjem napisov in sobnim slikarjem, hišnim posestnikom, zasebnikom itd.

Akvarelne barve, vlažne in suhe.

Anilin-barve.

Bronzo, prašno, in tekočo bronz-tinkuro.

Brunolin, za nasičenje in barvanje v naravnih lesni barvi izdelanega pohištva.

Carbolineum, le najboljše kakovosti.

Čopiče za zidarje, po poljubni ceni.

Čopiče za pleskarje, loščarje, cerkvene, napisne, sobne in slikarje-umetnike ter mizarje.

Črnilo, pisalno in odtiskalno.

Düссeldorfske oljnaté barve za umetnike v pušicah.

Emajlne barve.

Fasadne barve, aphenate, tudi hišne proceljne

barve iz savinjske doline, neprekosljive glede trpežnosti.

Firneže in olja za slikarje-umetnike.

Kemične barve.

Klej, steklarski ali za okna.

Kredo, gorsko, bolonjsko, temeljno, svetlikasto in kredo za pisavo.

Lake za vozove, kočije, pristne angleške (Wm.

Harlandt & sin, London), valje podraženju po prejšnji nizki ceni.

Lake, uporabne za vsakovrstne domače in obrtne namene.

Laneno olje, le kranjsko.

Lanenooljnatí firnež, prirejen le iz kranjskega lanenega olja.

Leštilo ali lazurne barve.

Leštilni odtiskalni papir.

Maščobno svetlo voščilo „Fernolend“, naj-

boljše svetovno voščilo za čevlje.

Mavec, alabasterski in stukatur. (za modele in stavbe).

Oljnaté barve v vseh bojah, tudi v 1/2, 1, 2 in 5 kg. imajočih patentovanih pušicah za razpečevalce.

Orehovo luženje, s katerim se luži les po mrzlem načinu.

Palette, lesene in porcelanaste.

Slikarsko platno.

Sušilni prašek (sleotiv), najboljše sušilo olj-

natih barv.

Šmirgljevi prašek za kamnoseke.

Vzorci (patrone) za slikarje.

Zemeljske barve.

Posebnosti za namazanje tál v sobah, dvorinah itd.:

Jantarjeva tálna glazura, hipna tálna gla-

zura, štedilno tálno voščilo, sijajno tálno

voščilo, sijajni tálni vosek, oščetni vosek.

Prodaja na debelo in drobno.

— Ceniki zastoj. — 320 14

578 1—1

Zalostnim srcem naznanjamo, da je doma v Naklem danes, na delopusti svojega nebeškega patrona sv. Petra, ob osmi uri dokončal zemeljsko trpljenje in je tekom dolge, sila mučne bolezni, večkrat previden, mirno zaspal v Gospodu devetindvajsetletni predragi nam sin, oziroma brat, blagorodni gospod

dr. Peter Bleiweis

c. kr. sodni pristav.

Truplo ljubljeneja rajnika se ponese v petek, dné 29. junija, ob pol 6. uri popoldne iz rojstne hiše v hišo božjo, v kateri je bil prerujen za nebesa, in odtod v zgodnji grob k ostankom že davno nam odmrlega očeta.

Blagega pokojnika priporočamo v molitveni spomin.

Iz proste roke se prodá
hiša na Tržaški cesti v Ljubljani,
 nasproti c. kr. gozdnega vrta.
 Pojasnila daje tvrdka **F. P. Vidic & Co.** v Ljubljani, Prešernove ulice. 557 3-3

Na prodaj so
3 križevi poti
 po 95 cm. visoki, po gld. 65—
 pri 501 12-7
FR. TOMAN-u,
 podobarju in pozlatarju v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

Služba organista
in cerkvenika
 ki naj bi bil ob enem kak rokodelcec, se oddaja. Nastopi lahko takoj. 558 3-2
 Župni urad Ajdovec, pošta Žužemberk.

Razglednice barvotiskane, krasno izvršene, dobivajo se pri knjigotržcu **Ant. Turku** v Ljubljani, na Dunajski cesti, komad po 5 kr., razprodajalcem po zelo nizki ceni.

Prodá se iz proste roke, dobri šivalni stroj,
 kateri je za porabo za krojače, kakor tudi za šivilje, po jako nizki ceni. 556 3-3
 Več se pozve pri lastnici **J. S. sv. Petra** na sip št. 53.

100 do 300 gld.
 na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščene srečke in državna pisma. 9
 Ponudbe na **Ludovika Oesterreicher**, Budapest VIII, Deutsegasse 8. 43J 10-8

Poletna stanovanja

s čedno opravo, ob lepih senčnatih vrtovih, so oddati v **Medvodah**.
 Več pové lastnik prav ondi
 570 3-1 **Franc Jarc.**

Harmonium,
 amerik. sistema, s 5 spremeni, obsegajoč 5 oktav F—F, malo rabljen, l. 1899 kupljen, se prodá za 70 gld. z zabojem. (Nov je stal 140 gld.) 577 3-1
 Kupci naj se blagovolijo oglasiti pri organistu **Silv. Šentjuncu** v Ptui.

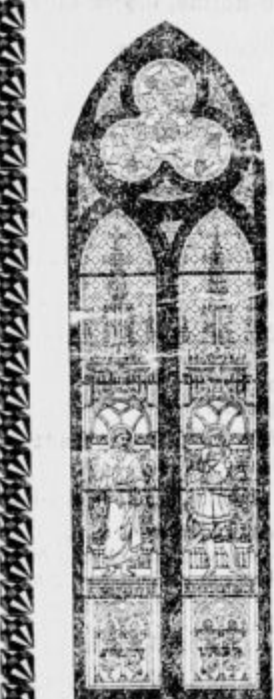
C. kr. priv. občna zavarovalnica
„Assicurazioni Generali“
 v Trstu.
 Ustanovljena l. 1831.
 Ustanovna glavica K 10,500.000, vplačano K 3,150.000.
 Poroštveni zaklad koncem l. 1899 čez 162 milijonov kron.
Zavarovanje proti tatinskemu vlamu.

Družba zavaruje proti nizkim vsakokratnim razmeram primernim premijam premičnine, uštevši vsakovrstne denarne vrednosti proti tatinskemu vlamu in vsled tega nastalih poškodbam.
 Posebno praktično uravnano je to zavarovanje za hišno opravo z ozirom na običajna potovanja mej poletno dobo i z ozirom na to, ker nihče ne biva v stanovanju, kakor tudi, ker se seboj jemlje razni efekti. — Zavarujejo se tudi vrednostne stvari, nahajajoče se v cerkvah. — Pojasnila daje najradovoljnejše
Glavno zastopstvo v Ljubljani, Gradišče 4
 493 5-4 c. kr. priv. občne zavarovalnice „Assicurazioni Generali“ v Trstu.

Franc Stupica, Ljubljana, Marije Terezije
 cesta št. 1, zraven Figovca,
 trgovina z železom, moko in specerijskim blagom,
 priporoča po zelo nizkih cenah:
 portland- in roman cement, bičje za obivanje stropov, strešni klej, železniške šine, traverze, razno železo, jeklo in kositar (plehovino), štedilnike, kotle, različno poljedelsko orodje, trombe (pumpe), nagrobne križe, kovanja za okna in vrata, lepo kuhinjsko opravo ter različne tehtnice in uteže, dalje dobro in sveže specerijsko blago, slivovko, špirit in fino jedilino in drugo v to stroko spadajoče blago. 491 8-5

Odlikovan s c. kr. državno medaljo za ure.
 Prva moravska tovarna za ure
Fr. Moravus, Brno, Veliki trg 8,
 izdeluje in razpošilja 367 25-21
ure za cerkve, graščine, šole, mestne hiše
 dovršeno izdelane, proti dolgemu jamstvu. — Ceniki brezplačno.

Zanesljivo dobri stroji! **Jako nizke cene!**
Karol Kavšek-a nasl.
Schneider & Verovšek
 zaloga poljedelskih strojev
 Dunajska cesta 18, Ljubljana, Dunajska cesta 18
 priporočata svojo veliko zalogo raznovrstnih poljedelskih strojev, kakor: lahko tekoče gepeljne, mlatilnice, najnovejše sestave, tudi take z ležišči na kroglice (Kugellager), slamotresnike, s pomočjo katerih se pri vsaki mlatilnici prihranita dva človeka in se lahko pripravijo na vsako mlatilnico, trijerje za žito čistiti, stroje za kositi in žeti z 1 ali 2 konjema, najnovejše ameriške sestave in lahko tekoči (dajo se tudi na poskušnjo). — Potem tudi mline za sadje s kamenitimi valerji, stiskalnice, škropilnice proti peronosperi, jeklene pluge, katere ni potreba prav nič držati, travniške brane, slamoreznice in sploh vse stroje za poljedelstvo, kakor tudi fino kovane kotle za žganje kuhati.
 Za strokovno in točno izvršilo vsakega naročila jamčiva in bodeva zanaprej lahko vsako naročilo še bolj natanko in zvesto izpolnila kakor dosedaj, ker nimava nobenih agentov in zastopnikov, ter celo stvar sama vodiva in nadzorujeva. 545 3-2
Vedno čez 200 strojev v zalogi!
 Vsakdo, kateri namerava kupiti kak stroj, naj si poprej ogleda našo veliko zalogo.

Zavod za slikanje na steklu
Ed. Stuhl Gradec, Ungergasse 3
 izdeluje slikana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.
 Gosp. **Edvard Stuhl**, umetnik za slikanje na steklu, je izdelal za tukajšnjo farno cerkev sv. Križa v Poličanah dvojne okenj, po 4/5 m visoka in 1/5 m široka, jako umetniško in v največjo zadovoljnost. V oknih so slike: krvava in nekrvava daritev. Cena obema oknom 360 gld. Pridite in glejte! Jako sem zadovoljen in priporočam mojstra zlasti onim gospodom, ki bi radi kaj lepega dobili, pa nimajo veliko denarjev na razpolago.
 Župni urad Poličane ob južni železnici, dne 29. marca 1899.
Jan. Lenart, duh. svetnik, župnik.
 Gosp. **Edvard Stuhl**, izdelovatelj slikanih okenj v Gradcu, je za našo novo farno cerkev sv. Vida izdelal dvanajst okenj in sicer dvojne okenj s slikami sv. Modesta in sv. Krescencije, druge z raznimi drugimi slikarji ozaljšane. Vse je izvršil jako umetniško in v popolno zadovoljnost. Ker tudi cene niso previsoke, zato umetnika toplo priporočim vsem cerkvenim predstojništvom, ki si mislijo napraviti taka okna.
 Farni urad Lučine na Kranjskem, dne 19. oktobra 1899.
Anton Dolinar, župnik.
 Tacih priznanj imam prečistiti duhovščini na razpolago še dokaj.
 Vljudno se priporočam 471 20-6
Ed. Stuhl.

Dunajska filialka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.
 Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij. 984 78
Živnostenská banka
 na Dunaju, I, Herrengasse 12.
 Glavnice v akcijah 20,000.000 K.
 Reservni zaklad nad 7,500.000 K.
 Centrala v Pragi.
 Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 28. junija.		Dne 27. junija.		Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878		Salmove srečke, 40 gld.	
Skupni državni dolg v notab	97.60	20 mark	23.76	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	106.50	St. Genois srečke, 40 gld.	175.25
Skupni državni dolg v srebru	97.35	20 frankov (napoleondor)	19.30	Prioritetne obveznice državne železnice	94.20	Waldsteinove srečke, 20 gld.	183.—
Avstrijska zlata renta 4%	115.90	Italijanski bankovci	90.90	južne železnice 3%	40.—	Ljubljanske srečke	175.—
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	97.60	C. kr. cekini	11.33	južne železnice 5%	314.—	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	47.—
Ogerska zlata renta 4%	115.60			dolenjskih železnic 4%	119.15	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	280.50
Ogerska kronska renta 4%, 200	91.20			Kreditne srečke, 100 gld.	99.50	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	6335.—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1747.—			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	392.—	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	778.—
Kreditne delnice, 160 gld.	694.50			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	335.—	Splošna avstrijska stavbinska družba	118.50
London vista	242.35			Ogerskega	41.50	Montanska družba avstr. plan.	159.—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118.52			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	20.—	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	479.—
				Rudolfove srečke, 10 gld.	12.50	Papirnih rubljev 100	415.—
					63.50		255.25

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako žrebanje. Kulanina izvršitev naročil na borzi.
Menjarnična delniška družba „MERCUR“
 I, Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.
 Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
 naloženih glavnice.